

bytkem, nájemné sjednáno bylo jednotně za užívání jak bytu, tak i nábýtku. Nutno proto smlouvu ve všech jejích právních vztazích posuzovati jako celek a dle týchž zákonných předpisů. Které to předpisy jsou, určuje se povahou věci hlavní. Tou byl zajisté byt, takže předpisů platných o nájmu nemovitosti dlužno použiti na celý nájemní poměr, tudíž i ohledně nábýtku. Nelzež připustiti, by projednáváním nároku pro poškození bytu zabýval se jiný soud, než který by dle názoru dovolatelky byl příslušným pro projednávání nároku pro zničení nebo poškození nábýtku.

Čís. 75.

Za členy představenstva výrobních a hospodářských společenstev mohou býti voleny pouze osoby fysické, nikoliv firmy.

(Rozh. ze dne 5. března 1919, R I 96/19.)

Opověď společenstva s ručením obmezeným k zápisu do rejstříku společenstev byla rejstříkovým soudem (obchodním soudem v Praze) vrácena k opravě povoláním kupců jednotlivců a nikoliv jejich firem do představenstva. — Rekursní soud (vrchní zemský soud v Praze) rekursu společenstva nevyhověl. Důvody: Podle opovědi mají býti do rejstříku zapsáni nově koptovaní členové představenstva, mezi jinými i pět firem. Z pojmu firmy v čl. 15 obch. zák. obsaženého vysvítá, že kupec pod svou firmou může provozovati výlučně jen své obchody, že firmy své k jiným účelům použití nesmí, že tudíž firma za člena představenstva výrobního a hospodářského společenstva volena býti nemůže. Kromě toho spočívá udělení úřadu člena představenstva na osobní důvěře. Tuto důvěru může míti pouze určitá osoba fysická, není proto vykonávání toho úřadu náměstkem přípustno. Vůči tomu by spočívalo, kdyby byla ustanovena firma za člena představenstva, vykonávání funkcí jeho v ruce zástupce zvolené firmy, v době zřízení neznámého. Z toho a z ustanovení zákona společenstevního, zejména § 16 (členové představenstva dávají svůj podpis před soudem obchodním), § 17 (o způsobu podpisu společenstevní firmy), § 20 (přísahy vykonávají se jménem společenstva představenstvem), § 21 (o doručování společenstvu do ruky některého člena představenstva), vyplývá, že za členy představenstva výrobního a hospodářského společenstva mohou ustanoveny býti jediné fysické osoby. Učiněná opověď se nesrovnává s tímto na zákoně spočívajícím stanoviskem, pročež oprava rejstříkovým soudem nařízená jest odůvodněna.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu společenstva nevyhověl, poněvadž tu není podmínek § 16 cís. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z., za kterých možno v odpor bráti souhlasná usnesení soudů nižších stolic.

Čís. 76.

V mimosmluvním poměru ručí hromadná osoba za škodu, způsobenou zaviněním její zákonných nebo statutárních zástupců, bezvýjimečně, za škodu, způsobenou zaviněním její pomocníků, jen za podmínek §§ 1314 a násl. obč. zák.

Otázku, zda povolení k používání cesty nebo silnice parostrojem po rozumu vyhlášky místodržitelství pro Čechy ze dne 31. října 1875 čís. 54.458, čís. 77 z. z., nutno si vyžádati od případu k případu, či zda stačí povolení povšechné, dlužno řešiti dle obsahu uděleného přivolení.

(Rozh. ze dne 5. března 1919, Rv I 125/19.)

Žalobce A, podnikatel pozemních staveb, prováděl v roce 1918 k objednávce majitele továrny C, podél továrny předlažbu na okresní silnici, vedoucí z M. kolem továrny; práce pokročila do dne 20. srpna 1918 tak dalece, že na jedné polovině silnice byly pozemní práce hotovy a mělo se přikročiti k pracem na druhé, podélné polovici silnice. Téhož dne přijel od města M. po okresní silnici parní pluh cukrovaru B, společnosti s obmezeným ručením, řízený strojvůdcem D. Dospěv až k předlážděvané části silnice, byl strojvůdce vyzván žalobcovými lidmi, by dále nejel, neuposlechl však a jel dále tak, že pravá kola parního pluhu jela po čerstvě vydlážděné, levá kola pak po dosud nezpracované polovici silnice. Tím byla hotová část předlažby značně poškozena a zavdán žalobci A podnět, by domáhal se na cukrovaru B náhrady škody. — Pr v ý s o u d (okresní soud v Mostě) uznal mezitímním rozsudkem, že žalobní nárok jest svým důvodem po právu. Soud vycházel z právního názoru, že cukrovar B, jenž jest osobou právnickou a sám není s to jednati, ručí za zavinění strojvůdce D a dospěl k úsudku, že strojvůdce dopustil se zavinění, když s parním pluhem zpět se nevrátil, ač to, byť i se značnými obtížemi, bylo možno. O d v o l a c í s o u d (krajský soud v Mostě) změnil rozsudek první stolice a uznal, že žalobní nárok není důvodem po právu, proto, že žalovaný vyžádal si dle vyhlášky místodržitelství pro Čechy ze dne 31. října 1875 č. 54.458, č. 77 z. z., platné dle vyhlášky téhož místodržitelství ze dne 26. března 1884 č. 12.053 zejména i pro jízdu parními pluky, povolení u policie města M., silnice nebyla uzavřena a na strojvůdci D nebylo za daných okolností lze žádati, by se s parním pluhem zpět obrátil.

N e j v y š š í s o u d k žalobcovu dovolání zrušil rozsudky obou předchozích stolic a uložil procesnímu soudu, by věc znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y :

Žalovanou stranou jest společnost s o. r., škoda způsobena byla žalobci mimosmluvním jednáním strojvůdce parního pluhu žalované společnosti. Žalovaná strana, již dle § 61 zákona o společnostech s obmezeným ručením ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. dlužno posuzovati jako obchodní společnost, jest osobou hromadnou a používá tudíž dle § 26 obč. zák. v poměru k jiným osobám zpravidla týchž práv, jako osoba fysická. Této zásady dlužno dbáti i v otázce, pokud osoba hromadná v mimosmluvním poměru práva jest ze škody, způsobené zaviněním její zaměstnanců. Zpravidla ručí osoba hromadná za tuto škodu za týchž zákonných podmínek, jako osoba fysická, leda, že by což jiného buď vyplývalo z povahy osoby hromadné, nebo zákonem zvlášť bylo nařízeno. Povšechného zákonného předpisu, jímž byla by upravena zodpovědnost hromadných osob za škodu, jež jejími zaměstnanci byla v mimosmluvním poměru třetím osobám způsobena, v platném právu není. Plyne však jednak z některých zvláštních

předpisů zákona, jednak z povahy osoby hromadné, že pro rozřešení zmíněné otázky dlužno rozeznávat mezi zákonnými nebo statutárními zástupci hromadné osoby na straně jedné a jejími pouhými pomocníky na straně druhé. Povaha osoby hromadné, jež přirozeně sama jako celek pouze myšlený vůli svou projevovati a tudíž jednati není s to, takže jednání její zákonných nebo statutárních zástupců jest jedním jejím a plodí proto tytéž právní účinky, jako kdyby osobou hromadnou samou bylo předsevzato, vede důsledně k zásadě, vyslovené pro zvláštní případy jednak v § 337 obč. zák., jednak zejména v § 45 zákona o úrazovém pojištění dělníků z 28. prosince 1887 č. 1 ř. z. na rok 1888, že hromadná osoba i v mimosoudním poměru ručí bezvýjimečně za škodu, jež zaviněním její zákonných nebo statutárních zástupců byla třetím osobám způsobena. Jinak má se však věc ohledně otázky, pokud v mimosmluvním poměru odpovídá hromadná osoba za škodu, jejími pouhými pomocníky zaviněnou. Zde dochází platnosti zásada § 26 obč. zák., ježto není nikde v zákoně vysloveno, aniž jest povahou věci ospravedlněno, by v otázce, o níž jde, naložilo se s hromadnou osobou přísněji, než s osobou fysickou. Vždyť v témže postavení, jako osoba hromadná, jest i velkoobchodník, velkoprůmyslník a vůbec každý podnikatel ve velkém. I on musí přirozeně dáti práce svého podniku obstarávati svými pomocníky a, považuje-li zákon tyto úkony u podnikatele jednotlivce za úkony osob jiných, nelze seznati, proč by tytéž úkony, jestli podnikatelem osoba hromadná, měly platiti za její vlastní jednání. Stihá tudíž i hromadnou osobu zodpovědnost za mimosmluvní bezprávi její pouhých pomocníků jen za podmínek §§ 1314 a násl. obč. zák. Že by v daném případě byly zde skutečnosti, pro něž by žalovaná strana byla zodpovědna po rozumu posléz dotčených zákonných předpisů za škodu, jež jejím pomocníkem D byla žalobci způsobena, tímto ani tvrzeno ani dokázáno nebylo. Ovšem ale tvrdila žalující strana již v řízení na prvé stolici přímé zavinění zástupců žalované společnosti, shledávajíc je v tom, že jízda parním pluhem po okresní silnici dne 20. srpna 1918 nebyla žalovanou společností okresnímu výboru opovězena. Důkaz, nabídnutý o této skutečnosti žalobcem, a důkaz, nabídnutý žalovanou o opaku, nižšími stolicemi připuštěny nebyly. Oba předchozí soudy vycházejí z právního názoru, že žalovaná společnost ručí bezvýjimečně za zavinění strojvůdce D; první stolice, uzravši, že škoda byla D-em zaviněna, nezabývala se dále více shora řečeným přímým zaviněním zástupců žalované společnosti, druhá stolice, vyloučivši zavinění strojvůdce, vyřídila otázku přímého zavinění zástupců žalované poznámkou, že jízda byla hlášena u policie města M., a že nebyly překročeny předpisy, vydané vyhláškou místodržitele pro Čechy z 31. října 1875 č. 54.458, č. 77 z. z. Poněvadž pak souhlasný právní názor obou nižších stolic dle shora řečeného není s to, by obstál před správným výkladem zákona, a poněvadž, jak bude ještě doličeno, výklad dotčeného vyhlášení místodržitele soudem odvolacím není správným, trpí řízení v obou nižších stolicích pro nevyšetření okolností, zda jízda parním pluhem po okresní silnici dne 20. srpna 1918 žalovanou společností měla býti u okresního výboru hlášena a přes to hlášena nebyla, vadou, jež nepůsobí zmatečnosti, byla s to, býti na úkor zevrubnému a důkladnému posudku rozepře, a jest v tomto směru opodstatněn uplatňovaný dovolací důvod jak č. 2 tak č. 4 § 503 c. ř. s. Co se týče výkladu

shora dotčené vyhlášky z 31. října 1875 č. 77 z. z., dlužno především vytknouti, že oznámením zamýšlené jízdy u policie žalovaná sice vyhověla povinnosti, uložené jí § 3 řečené vyhlášky, že však tím nijak ještě není rozřešena otázka, zda byla povinna, ucházeti se po rozumu § 1 téže vyhlášky o povolení u okresního výboru jakožto správce dotyčné okresní silnice. Arciž nelze přisvědčiti právnímu názoru, zastávanému v dovolání, že by dle § 1 vyhlášky bylo za všech okolností nutným, by majitel parostroje v každém jednotlivém případě ucházel se zvlášť u majitele silnice nebo cesty o povolení k jízdě. Bude spíše věcí majitele cesty nebo silnice, by uvážil, zda udělí majiteli parostroje povolení povšechné a vyhradí si, by, hledíc ke stavu silnice nebo cesty, povolení to od případu k případu omezil neb vůbec na čas odvolal, či zda dáti chce povolení jen právě pro určitou jízdu a za jakých dalších obezřetností. Neníť majitel silnice nebo cesty ve směru tom vyhláškou přirozeně nijak obmezen, on nejlépe zná nebo znáti musí stav cesty nebo silnice. Udělil-li povolení bez omezení a nedopouští-li její stav na čas nebo vůbec, by k povolené jízdě parostrojem byla používána, bude na něm, by povolení vhodným způsobem, na př. uzavřením cesty nebo silnice omezil nebo vyloučil. Bude-li dokázáno, že žalovaná společnost byla povinna, by o povolení k dotyčné jízdě u okresního výboru se ucházela, že však tak učiniti opomenula, a bude-li dále dokázáno, že jest příčinná souvislost mezi tímto opomenutím a situací, v níž se ocitl strojvůdce D., bude žalobní nárok po právu, aniž by dále na tom záleželo, zda D. nějakého zavinění se dopustil, čili ne. Jinak nebude žalobní nárok po právu. Bylo proto dle § 510 c. ř. s. učiněno shora uvedené usnesení.

Čís. 77.

Pronajimatel nemůže přímou výpovědí vypovědět z bytu obyvatele, který v něm vykonává nájemní práva jiného. V případě takovém jest bez právního významu i závazek tohoto obyvatele, že v určité době byt vyklidí. Na splnění takového závazku nemohlo by se též naléhati soudní výpovědí z bytu.

Pouhá koupě domu nestačí o sobě k výpovědi bytu z důvodu, že pronajimatel potřebuje tohoto nutně sám pro sebe.

(Rozh. ze dne 5. března 1919, Rv I 150/19.)

Koupiv v srpnu 1918 dům, v němž žalovaný bydlel, dal žalobce tomuto ještě v témže měsíci mimosoudní výpověď z bytu k únorovému termínu 1919. Poněvadž žalovaný, poznamenav na to, že se ohlédne po jiném bytě a, nenajde-li žádného, že se přičiní, by mu jeho zaměstnavatelka, firma C, uvolnila jiný byt, proti výpovědi té ničeho nenamítal a žalobce se chtěl do vypovězeného bytu nastěhovati, vypověděl svůj posavadní rajatý byt a dal žalovanému koncem října 1918 také ještě soudní výpověď k témuž termínu. Proti výpovědi této namítal žalovaný, že není sám nájemníkem bytu, nýbrž firma C, která mu byt dala zdarma k dispozici podle smlouvy služební, a dovolává se ochrany nájemníků, tvrdil mimo to, že žalobce nemá důvodů k výpovědi podle platného min. nař. o ochraně nájemců. — **P r v ý s o u d** (okresní soud v Aši) rozhodl, že žalobcova